ORGANIZOVANÁ SKUPINA DĚTÍ

POHYB V DOPRAVNÍM PROSTŘEDÍ

BESIP

CENTRUM DOPRAVNÍHO VÝZKUMU

Obsah

Školní vzdělávací plán 4

Jak zajistit bezpečnost dětí v silničním provozu 8

Chůze po pozemní komunikaci 21

Cestování 23

Jízda vlakem 28

Přeprava autobusem 32

Vážené paní učitelky, vážení páni učitelé,

dovolujeme si Vám nabídnout brožuru, která Vás podrobně seznámí s pravidly pro bezpečný pohyb organizované skupiny dětí, tj. dětí předškolního věku, v silničním provozu.

Dobrou znalostí, jak se s dětmi bezpečně pohybovat v dopravním prostředí, chráníte zdraví všech účastníků silničního provozu a také plníte svoje povinnosti pedagoga.

Při tvorbě brožury jsme se opírali o zákony a vyhlášky, které jsou závazné pro práci pedagogů.

Centrum dopravního výzkumu, v. v. i

a Ministerstvo dopravy, Samostatné oddělení BESIP

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PLÁN

A DOPRAVNÍ VÝCHOVA

VÝVOJOVÉ STÁDIUM DÍTĚTE 3–6 ANEB Z ČEHO VYCHÁZET

V mateřské škole, která je určena pro předškolní vzdělávání, se vzdělávají děti, které svým věkem nepodléhají povinné školní docházce, tj. zpravidla ve věku od 3–6 let.

V mateřské škole se děti vzdělávají podle Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, který má každá škola zpracovaný ve formě školního vzdělávacího programu a je veřejně přístupným dokumentem podle zákona o svobodném přístupu k informacím.

V mateřské škole je bezpečnost dětí na prvním místě.

Do mateřské školy děti přicházejí z rodinného prostředí a je nezbytné nastavit pravidla pro bezpečné chování v kolektivu. Je třeba brát zřetel na věkové zvláštnosti dětí podle jejich věkové kategorie:

Do mateřské školy dítě nastupuje po skončení batolecího věku. U většiny dětí není vyvinutá řeč tak, aby se dítě mohlo dobře domluvit. Odborná literatura uvádí asi 900 slov, která používá a samo se vyjadřuje v krátkých větách. Přibližně po třetím roce věku pokračuje socializace dítěte, která byla započata přibližně ve věku 2 let. Při hře začíná spolupracovat s ostatními dětmi.

Ve věku kolem 3 let začíná chápat správné a nesprávné. Zde lze pomalu pracovat na názorných příkladech v oblasti bezpečnosti, které se týkají i bezpečného

VYSVĚTLIVKY, ODKAZY NA ZÁKONY A VYHLÁŠKY:

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, MŠMT, Praha 2019

Termín „děti" je určen pro předškolní vzdělávání, resp. pro děti, které nepodléhají povinné školní docházce, zpravidla ve věku 3–6 let. Pro zjednodušení textu je používán na některých místech textu termín „děti", který zastupuje oficiální terminologii „organizovaná skupina dětí". Terminologie „děti" odpovídá RVP pro předškolní vzdělávání.

zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů. (dále jen zákon o silničním provozu)

§ 2

a) účastník provozu na pozemních komunikacích je každý, kdo se přímým způsobem účastní provozu na pozemních komunikacích.

Výklad zákona:

Účastníkem provozu na pozemních komunikacích je tedy především osoba, která řídí motorové nebo nemotorové vozidlo anebo tramvaj, spolujezdec, chodec, jezdec na zvířeti, vozka, průvodce vedených nebo hnaných zvířat, osoba přibraná k zajištění bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích apod.

POUČENÍ O BEZPEČNOSTI

pohybu v dopravním prostředí. Především formou názorné hry. Dítě ještě nezvládá pravolevou orientaci, nedokáže rozlišovat všechny barvy, ale vybírá si barvy výrazné, což lze využít při jednoduché malbě/kresbě barvami → např. jednoduché znázornění semaforu. Umí si hrát. Co je důležité si uvědomit, že se jedná o období „PROČ“.

Ve věku kolem 4. roku se učí poznávat barvy, je schopno velmi jednoduché kresby, tvary napodobuje podle předlohy. Je již dobře vybaveno pohybově.

Ve věku 5 let se rozvíjí jemná motorika, dítě rozpoznává barvy a také dokáže rozeznat vpravo a vlevo.

6leté dítě zvládá pravolevou orientaci, poznává základní barvy.

Jsou to dovednosti, na kterých je zapotřebí stavět při dopravní výchově u jednotlivých věkových skupin.

Vzhledem k věkovým odlišnostem dětí v mateřské škole je zapotřebí ke každé věkové kategorii přistupovat odlišně. To, co pochopí předškoláci tj. 5–6leté děti, může být pro ty mladší zcela nepochopitelné a abstraktní. Pod pojmem „nebezpečí“ si mnohdy nedovedou přesně představit, co to znamená. Abstraktní myšlení dětí se postupně vyvíjí společně s řečí. Je zapotřebí na názorných příkladech vysvětlovat, názorně ukazovat

zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů

§ 2

(1) Pedagogickým pracovníkem je ten, kdo koná přímou vyučovací, přímou výchovnou, přímou speciálně pedagogickou nebo přímou pedagogicko-psychologickou činnost přímým působením na vzdělávaného, kterým uskutečňuje výchovu a vzdělávání na základě zvláštního právního předpisu (dále jen „přímá pedagogická činnost“); je zaměstnancem právnické osoby,

a opakovat, co je a co není bezpečné, co děti smějí a co nesmějí. Ovšem je také zapotřebí počítat s tzv. obdobím vzdoru, se kterým se můžeme setkat i v prostředí mimo rodinu – ve škole. Příliš mnoho zákazů a napomínání vede mnohdy k opačnému výsledku, ke vzdoru. Je zapotřebí i děti ve věku těsně po dosažení tří let připravovat na změny v činnosti v mateřské škole např.: „Teď půjdeme ven, kde si budeme hrát“ atd. Dítě ve věku tří let není schopno udržet pozornost déle než několik málo minut (např. pro vysvětlení co je a co není bezpečné). Postupně se délka záměrné pozornosti prodlužuje.

Toto je jen krátký nástin problematiky, se kterou se pedagogové v mateřských školách musí umět vypořádat tak, aby děti, se kterými chodí mimo školu, byly v bezpečí a hlavně aby přiměřeně svému věku věděly, jak se mají bezpečně chovat.

Každá mateřská škola má ve svém školním řádu stanovené postupy, jak se chovat, než pedagog s dětmi odejde mimo školu. Zdůrazňujeme, že nebezpečné situace mohou nastat i na školní zahradě a na dalších místech, kde se děti pohybují. Tento materiál se zabývá pouze problematikou pohybu mimo areál mateřské školy, tj. v reálném silničním provozu.

Vzdělávání dětí v mateřské škole se děje převážně ve škole samotné a v prostorách škole přináležejících.

která vykonává činnost školy, nebo zaměstnancem státu, nebo ředitelem školy, není-li k právnické osobě vykonávající činnost školy v pracovněprávním vztahu nebo není-li zaměstnancem státu. Pedagogickým pracovníkem je též zaměstnanec, který vykonává přímou pedagogickou činnost v zařízeních sociálních služeb.

(2) Přímou pedagogickou činnost vykonává

a) učitel,

b) pedagog v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků,

c) vychovatel,

d) speciální pedagog,

e) psycholog,

f) pedagog volného času,

g) asistent pedagoga,

h) trenér,

i) metodik prevence v pedagogicko-psychologické poradně.

Každá akce, která se koná mimo školu, musí být rodičům s dostatečným předstihem oznámena. Nejméně dva dny před konáním akce by rodiče měli být seznámeni s tím, kam MŠ jde, odkud a v kolik hodin odchází, jaký typ akce se koná a kdy by se děti měly vrátit zpět do školy. Dále je vhodné vyspecifikovat i to, jak děti na konkrétní akci, která se koná mimo školu, obléct, vybavit apod. Způsob oznámení rodičům má každá škola ustanovený ve svém školním řádu.

Za bezpečnost dětí po celou dobu akce odpovídá pedagogický doprovod. Týká se např. i výuky na dětském dopravním hřišti, kde musí být po celou dobu výuky přítomný pedagogický doprovod a dodržet „Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT“. Lektor na dětském dopravním hřišti nezodpovídá za bezpečnost dětí.

JAK ZAJISTIT BEZPEČNOST DĚTÍ V SILNIČNÍM PROVOZU

Každá mateřská škola má ve svém školním řádu ustanovení, jak se chovat a které zásady pro bezpečnost dětí a zaměstnanců školy je nezbytné dodržovat. Za školní řád a jeho obsah odpovídá ředitel/ka školy. S obsahem školního řádu by měli být seznámeni také rodiče, např. vyvěšením na webových stránkách školy apod. Ve školním řádu je také nařízení, jak se chovat v prostředí mimo školu. Ve většině případů je zde také určeno, kolik dětí má být na vycházku vybaveno reflexní vestou. Nejbezpečnější je vybavit reflexními vestami celou třídu – tj. organizovanou skupinu dětí. Pokud to není možné, je potřeba zajistit, aby vesty na sobě měla minimálně první dvojice, která skupinu otevírá, a poslední dvojice, která skupinu uzavírá. Je tak zaručena viditelnost dětí nejen pro pedagogický doprovod, ale především pro ostatní účastníky silničního provozu. Žádoucí je, aby reflexní vestu na sobě měl také pedagogický doprovod. Jde tak příkladem dětem a také je zaručena jeho zvýšená viditelnost pro ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích. Pedagog tak chrání nejen bezpečnost dětí, ale také svou vlastní bezpečnost.

CHŮZE ORGANIZOVANÉ SKUPINY DĚTÍ

Organizovaná skupina dětí se ve většině případů pohybuje pouze po chodníku. Děti tvoří dvojice, které jdou v zástupu za sebou. U dětí v mateřské škole je doporučeno, aby se držely za ruce. Alespoň tímto způsobem je zaručeno, že budou udržovat chůzi ve skupině. Žádné dítě by se tak nemělo opozdit nebo ztratit. Děti jdou po pravé straně chodníku. Úkolem

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy 2005, Č.j.: 37 014/2005-25

https://www.bozpinfo.cz/dvoulete-deti-v-ms-maji-specificke-potreby-jak-zajistit-jejich-bezpecnost

JAK ZAJISTIT BEZPEČNOST DĚTÍ V SILNIČNÍM PROVOZU

Organizovaná skupina dětí

pedagogického doprovodu je, aby dětem ukazoval, jak se mají při chůzi na chodníku chovat, a upozorňoval je na správné chování.

Pokud se skupina dětí pohybuje na pravé straně chodníku, která je blíže ke komunikaci, doporučujeme zvolit trasu chůze tak, aby skupina šla blíže středu chodníku. Pedagogický doprovod jde blíže k silnici, tj. po pravé straně organizované skupiny dětí. Pro představu: jako by děti šly ve trojicích, kde jednu trojici tvoří pedagog, který jde sám – vyčnívá ze skupiny. Pedagog jde uprostřed organizované skupiny dětí, tj. u páté dvojice. Má tak přehled o dění před sebou. Během cesty sleduje chování dětí a otáčí se, aby měl představu, co se děje za jeho zády. Pokud děti doprovází dva pedagogové, je celá situace mnohem bezpečnější. Jako první a poslední jde pedagogický doprovod.

Pokud jsou do skupiny zařazeny i děti mladší 3 let, mohou se využít například kroužky na nácvik držení nebo jiný předmět, který bude mít v rukou vždy dvojice dětí. Pro nácvik chůze v organizované skupině dětí je možné využít školní zahradu, případně školní třídu, a nacvičovat s dětmi pohyb ve dvojicích tak, aby se v prostředí mimo školu pohybovaly již jistěji. Může se k tomu využít nejrůznější forma her, závodů a soutěží. Děti tak snadněji pochopí, co to je jít ve dvojicích a v zástupu za sebou. Je zapotřebí naučit se hlídat si mezery mezi jednotlivými dvojicemi. Příliš

zákoník práce č. 262/2006 Sb., § 250, § 252 a § 255

zákon č. 361/2000 Sb., o silničním provozu

§ 56

Útvar chodců

(6) Pro organizovanou skupinu dětí, které dosud nepodléhají povinné školní docházce, platí ustanovení pro chodce.

(7) Vedoucí organizovaného útvaru školní mládeže nebo organizované skupiny dětí, které dosud nepodléhají povinné školní docházce, je oprávněn při přecházení vozovky zastavovat vozidla.

(8) Vzor a způsob užití oděvních doplňků s označením z retroreflexního materiálu stanoví prováděcí právní předpis.

JAK ZAJISTIT BEZPEČNOST DĚTÍ V SILNIČNÍM PROVOZU

krátká mezera mezi jednotlivými dvojicemi může způsobit, že si budou děti šlapat na paty, a může dojít ke zranění. Je zapotřebí si uvědomit, že krok malého dítěte je mnohem kratší než krok dospělého člověka a pedagogický doprovod musí přizpůsobit tempo chůze dětem předškolního věku[1].

Pokud by došlo k situaci, že se organizovaná skupina dětí musí pohybovat po chodníku, který je úzký, musí jít děti jednotlivě za sebou (i tuto situaci lze nacvičit v bezpečném prostředí MŠ – např. na zahradě). Nicméně doporučujeme se takovým místům, která jsou vysoce nebezpečná a riziková, raději úplně vyhnout. Pro pobyt mimo školní zařízení platí bezpečnostní pokyny, které specifikují maximální počty dětí v organizované skupině dětí při opuštění školy.

V mateřských školách se počty dětí liší podle věkové skladby dětí ve třídě. Je zde zohledněn věk dětí, například dětí ve věku od dvou let nebo se zdravotním znevýhodněním – viz vyhláška MŠMT o předškolním vzdělávání č. 14/2005 Sb., v pozdějším znění (vyhláška č. 196/2019 Sb.)

---

1 Pro zajímavost uvádíme délku kroku dítěte, která je zhruba 35 až 45 cm. Délka kroku dospělého člověka je zhruba 75 cm. I s tímto údajem musíme počítat, například při přecházení komunikace, kdy doba přecházení organizované skupiny dětí bude trvat mnohem déle, než je doba přecházení dětí školního věku nebo dospělých osob.

JAK ZAJISTIT BEZPEČNOST DĚTÍ V SILNIČNÍM PROVOZU

PEDAGOGICKÝ DOPROVOD

Pomůcky pro zvýšení viditelnosti pedagoga – reflexní vesta a zastavovací terč pro jiné osoby

Vše je k nahlédnutí v přílohách platných zákonů a vyhlášek Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy na stránkách MŠMT: http://www.msmt.cz/ministerstvo/urednik

Pokud ředitel/ka mateřské školy nestanoví jinak, doprovází organizovanou skupinu dětí ve většině případů pouze jeden pedagogický pracovník. Pokud se jedná o akci, která je náročnější na organizaci dětí, může ředitel/ka pověřit doprovodem další způsobilou osobu, která je v pracovně právním vztahu k mateřské škole.

Pro zajištění bezpečnosti při mimořádné akci je možné požádat o pomoc městskou policii nebo příslušníky obecní policie. Například požádat o pomoc při zastavení provozu a podobné rizikové situace, kdy se pohybuje ze školy větší počet dětí, například na divadelní představení apod.

Podle zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu je organizovaná skupina dětí ve věku 3 až 6 let tzn., které se ještě nepodrobují povinné školní docházce, považována za chodce. Platí pro ni veškerá ustanovení v zákoně, která se týkají chodců.

Pedagogický doprovod i celá organizovaná skupina dětí musí respektovat veškerá dopravní značení, která jsou na komunikaci umístěna. Děti dopravní značky a jejich význam mnohdy ještě neznají, navíc doprovod má odpovědnost za pohyb celé organizované skupiny dětí. Chodec je pohledem zákona ten, kdo se

JAK ZAJISTIT BEZPEČNOST DĚTÍ V SILNIČNÍM PROVOZU

přímým způsobem účastní provozu na pozemních komunikacích. Pro chodce platí nejen zákon, ale také vyhláška k tomuto zákonu č. 294/2015 Sb., kterou se provádějí pravidla provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů. Každý pedagogický pracovník by měl být dokonale obeznámen se zněním zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu především v ustanoveních, která se týkají chodce.

Pedagogický doprovod se může s organizovanou skupinou dětí během vycházky dorozumívat také gesty nebo hlasovými signály. Pokyny učitele musí být srozumitelné, jednoznačné, pro děti snadno pochopitelné a viditelné.

PŘECHÁZENÍ PŘES POZEMNÍ KOMUNIKACI

Přechod pro chodce nebo místo pro přecházení chodců je místo, které je vhodné pro přecházení komunikace. Může být označeno vodorovným a svislým dopravním značením, nebo i se světelným signalizačním zařízením, případně jen vodorovným dopravním značením místa pro přecházení. Chodec na žádném z vyjmenovaných míst nemá přednost před vozidly, a to jak motorovými nebo nemotorovými. Na místech, kde je vyznačený přechod pro chodce, který křižuje tramvajový pás, je zapotřebí si uvědomit, že tramvaj nedává přednost chodci na přechodu pro chodce! Před přecházení přes pozemní komunikace je nezbytné se přesvědčit, zda se k místu neblíží vozidla s právem přednosti v jízdě – tj. vozidla Integrovaného

zákon č. 361/2000 Sb., o silničním provozu

§ 41

Při přecházení pozemní komunikace nemá chodec přednost před tramvají a také před jízdou vozidel s právem přednostní jízdy

vyhláška MŠMT o předškolním vzdělávání č. 14/2005 Sb., v pozdějším znění (vyhláška č. 196/2019 Sb

a) 20 dětí z běžných tříd, nebo

b) 12 dětí ve třídě, kde jsou přítomny děti s přiznanými podpůrnými opatřeními druhého až pátého stupně nebo děti mladší 3let.Příloha č. 9 k vyhlášce č. 294/2015 Sb., kterou se provádějí pravidla provozu na pozemních komunikacích a § 13, Světelné signály zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu

JAK ZAJISTIT BEZPEČNOST DĚTÍ V SILNIČNÍM PROVOZU

Místo pro přecházení chodců

záchranného systému a další vozidla jak je definuje zákon č. 361/2000 Sb., o silničním provozu.

MÍSTO PRO PŘECHÁZENÍ

Značka vyznačuje místo uzpůsobené pro přecházení chodců přes pozemní komunikaci. Řidič vozidla nesmí chodce přecházejícího pozemní komunikaci v místě pro přecházení ohrozit. Před vstupem na vozovku se chodec musí přesvědčit, zdali může vozovku přejít, aniž by ohrozil sebe nebo ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích. Chodec smí přecházet vozovku, jen pokud s ohledem na vzdálenost a rychlost jízdy přijíždějících vozidel nedonutí jejich řidiče k náhlé změně směru nebo rychlosti jízdy.

PŘECHOD PRO CHODCE

Značka vyznačuje místo určené pro přechod chodců přes pozemní komunikaci.

SVĚTELNÉ SIGNÁLY (SEMAFORY)

S 9a – Signál pro chodce se znamením „Stůj!“

Signál zakazuje chodci vstupovat na vozovku. Rozsvítí–li se signál „Signál pro chodce se znamením Stůj!“ v době, kdy se již chodec nachází na „Přechodu pro chodce“ nebo na vozovce v „Místě pro přecházení“, smí chodec dokončit přecházení. Stejně tak i skupina dětí musí přecházení dokončit. Nikdy se nevrací na chodník.

S 9b – Signál pro chodce se znamením „Volno“. Signál umožňuje chodci přejít vozovku.

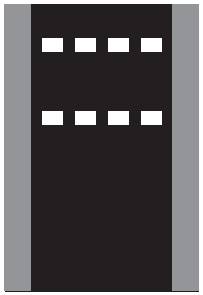

Místo pro přecházení – V 7b

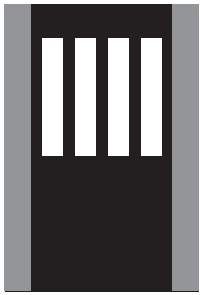

Přechod pro chodce – V 7a

Dvoubarevná soustava se signály pro chodce – S 9

JAK ZAJISTIT BEZPEČNOST DĚTÍ V SILNIČNÍM PROVOZU

JAK BEZPEČNĚ PŘECHÁZET?

Před přecházením pozemní komunikace se musí pedagogický doprovod přesvědčit, zdali může vozovku přejít, aniž by ohrozil sebe, organizovanou skupinu dětí nebo ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích. Organizovaná skupina dětí se v silničním provozu řídí pravidly platnými pro **chodce**.

Přecházení přes pozemní komunikaci je velmi náročný úkol na organizaci dětí před přecházením, během přecházení a po ukončení přecházení pozemní komunikace. Pedagogický doprovod odpovídá za bezpečnost dětí při přecházení. Pro překonání pozemní komunikace doporučujeme vybrat si z nabízených možností ty, které odpovídají z pohledu bezpečnosti v následujícím pořadí:

- podchod nebo nadchod
- přechod se světelným signalizačním zařízením
- přechod, který je označený vodorovným dopravním značením a dopravní značkou „Přechod pro chodce“
- místo pro přecházení chodců – je označeno vodorovným dopravním značením – značení kolmé na vozovku, které se skládá z obdélníků
- nejméně bezpečné je přecházení komunikace bez jakéhokoliv značení.

Je nutné si ale uvědomit, že **ani na přechodu pro chodce nemá chodec absolutní přednost před vozidly**. Řidič

JAK ZAJISTIT BEZPEČNOST DĚTÍ V SILNIČNÍM PROVOZU

vozidla má povinnost umožnit přecházení osobám na přechodu pro chodce i osobám, které zjevně hodlají po přechodu pro chodce přecházet. Řidič vozidla nesmí chodce přecházejícího pozemní komunikaci na přechodu pro chodce ohrozit ani omezit, na druhou stranu ale chodec nesmí vstoupit náhle na přechod těsně před blížící se vozidlo. V místech, kde přechod pro chodce není, smí skupina přecházet jen s ohledem na vzdálenost a rychlost jízdy přijíždějících vozidel tak, aby nedonutila řidiče k náhlé změně směru nebo rychlosti jízdy.

Před přecházením pozemní komunikace je zapotřebí:

Organizovanou skupinu dětí seřadit tak, aby tvořily co nejkompaktnější útvar a stály jeden za druhým. Je tak zajištěno že skupina bude přes přechod přecházet ve dvojicích a co nejkratší cestou. Po přechodu se chodí vždy vpravo, vyhýbá se protijdoucím a dodržují se mezery tak, aby jednotlivci mezi sebou udržovali stejnou vzdálenost, aby nedošlo k zakopnutí nebo pádu dítěte na vozovku. Je nezbytné pohyb v organizované skupině dětí opakovaně nacvičovat před prvním opuštěním školy.

Před samotným zahájením přecházení se pedagogický doprovod přesvědčí, zda nejede nějaké vozidlo, které by mohlo organizovanou skupinu dětí ohrozit. Za děti plně odpovídá doprovod. Je zapotřebí dětem názorně a opakovaně ukazovat, jak se mají chovat před přecházením pozemní komunikace i během samotného

JAK ZAJISTIT BEZPEČNOST DĚTÍ V SILNIČNÍM PROVOZU

Úkony před přecházením – rozhlížení se

přecházení, aby získaly tuto znalost a dovednost do dalšího života.

Před přecházením pozemní komunikace se rozhlížíme. Nejprve se rozhlížíme vlevo, pak se rozhlížíme vpravo a znovu se podíváme, zda něco nepřijíždí z levé strany. Během přecházení se pedagogický doprovod musí rozhlížet, zda nepřijíždí vozidlo, které by mohlo skupinu dětí ohrozit.

Při přecházení pozemní komunikace nemá chodec přednost před tramvají a také před vozidly s právem přednosti v jízdě, která jsou označena zvláštním výstražným světlem modré nebo modré a červené barvy a zvukovým výstražným znamením, například vozidla zdravotnické záchranné služby, vozidla Hasičského záchranného sboru ČR, Ministerstva vnitra a další, dle zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, § 41.

Během nácviku správného způsobu rozhlížení se, by měl pedagog zdůraznit, že nestačí jen otočit hlavu, ale dítě musí také vidět a vnímat, co se na silnici děje. K nácviku této dovednosti je vhodné využít školního prostředí – naučit děti se pozorně dívat a rozpoznat předměty, které jsou vlevo a které jsou vpravo. Pro bezpečné přecházení je nezbytná i orientace sluchem – učíme děti poslouchat, zda nepřijíždí vozidlo, které ještě nevidíme.

JAK ZAJISTIT BEZPEČNOST DĚTÍ V SILNIČNÍM PROVOZU

ZASTAVOVACÍ TERČ

ZASTAVOVÁNÍ VOZIDEL A PŘECHÁZENÍ PŘES POZEMNÍ KOMUNIKACI

Pro zastavování vozidel pedagogickými pracovníky je určen „Zastavovací terč pro jiné osoby“ Z 8b.

Zákon č. 361/2000Sb., o silničním provozu, dává pravomoc vedoucím organizované skupiny dětí zastavovat provoz, samozřejmě s ohledem na zásady bezpečnosti při přecházení komunikace. Je zcela nezbytné, aby tuto pomůcku pro bezpečnou chůzi měl pedagogický doprovod vždy u sebe v případě, že se skupina chystá na vycházku mimo školu.

Pro přecházení komunikace mimo přechod pro chodce a další vyjmenovaná místa platí, že organizovaná skupina dětí může začít přecházet, pokud nedonutí řidiče přijíždějících vozidel k náhlé změně směru nebo rychlosti jízdy. Vše musí vyhodnotit doprovod organizované skupiny dětí s přihlédnutím na bezpečnost dětí.

Jakmile je organizovaná skupina dětí připravena u kraje chodníku k přecházení komunikace, doprovázející pedagog zvedne nad hlavu zastavovací terč pro jiné osoby, rozhlédne se nejprve vlevo pak vpravo a znovu vlevo. Pokud nic nejede nebo vidí, že vozidla jsou v dostatečné vzdálenosti a řidiči vozidel zastavují v obou směrech, může vstoupit do vozovky. Po celou dobu drží v levé ruce nad hlavou zastavovací terčík a udržuje oční kontakt s řidiči vozidel. Jakmile je zhruba v polovině jízního pruhu, rozpaží obě ruce, zůstává stát ve vozovce. Jeho postoj je obdobný

§ 56

zákon č. 361/2000 Sb., o silničním provozu

(7) vedoucí organizovaného útvaru školní mládeže nebo organizované skupiny dětí, které dosud nepodléhají povinné školní docházce, je oprávněn při přecházení vozovky zastavovat vozidla

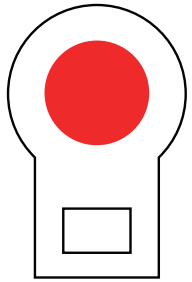

Zastavovací terč pro jiné osoby Z 8b

vyhláška č. 294/2015, kterou se provádí zákon č. 361/2000 Sb., o silničním provozu

Rozhlížení se pedagoga a vstup do silnice s terčem nad hlavou

JAK ZAJISTIT BEZPEČNOST DĚTÍ V SILNIČNÍM PROVOZU

Přecházení organizované skupiny dětí přes přechod pro chodce

jako postoj policisty, který dává znamení „Stůj!“ pro řidiče přijíždějící směrem k čelu nebo zádům policisty. Postaví se tak, aby viděl na organizovanou skupinu dětí. Poté pravou rukou ukazuje dětem, aby započaly s přecházením.

Doporučení SO BESIP (možná jiná varianta): Pedagog drží po celou dobu přecházení zastavovací terč nahoře ve svislé poloze tak, aby ho přijíždějící řidiči i ostatní účastníci silničního provozu dobře viděli. Doporučujeme, aby byl pedagog mírně natočený bokem k zastavujícím vozidlům – má tak vizuální kontakt s řidiči. Děti přecházejí před přední částí těla pedagogického doprovodu, který může hlasovými pokyny usměrňovat přecházející skupinu dětí. Jakmile přechází kolem pedagoga přibližně polovina organizované skupiny dětí, pedagog se s dětmi posunuje do druhé poloviny přechodu, stále v levé ruce drží zastavovací terč a sleduje dopravní situaci v druhém jízdním pruhu. Děti, které již do končily přecházení, se shromažďují na chodníku a tvoří dvojice co nejdále od silnice. V okamžiku, kdy na přechodu přechází kolem pedagoga poslední dvojice dětí, pedagog se připojuje k této dvojici a uzavírá přecházení organizované skupiny dětí. Na chodníku ihned organizuje skupinu tak, aby děti stály, co nejdále od silnice a pokud možno směrem, kam budou pokračovat ve vycházce.

Výše popsané doporučení platí pro přecházení organizované skupiny dětí na přechodu pro chodce

Pedagog stojí uprostřed silnice, ruce rozpažené se zastavovacím terčem, sleduje děti čekající na okraji chodníku

Děti vstupují do silnice a přecházejí před pedagogem

Děti dokončují přecházení a pedagog čeká na poslední dvojici pro ukončení přecházení

JAK ZAJISTIT BEZPEČNOST DĚTÍ V SILNIČNÍM PROVOZU

PŘECHÁZENÍ KOMUNIKACE PŘES PŘECHOD SE SVĚTELNÝM SIGNALIZAČNÍM ZAŘÍZENÍM

Čekání před přechodem na signál „Volno“

Signál „Volno“

nebo na místě pro přecházení nebo mimo tato vyznačená místa. Pokud organizovaná skupina dětí přechází mimo přechod nebo mimo místo pro přecházení, musí pedagogický doprovod dbát na to, aby nikdy k přecházení nedošlo v nejrizikovějších místech z hlediska bezpečnosti silničního provozu, tj. v zatáčce (nebo před/za ní) anebo na horizontu silnice. Zvolené místo musí být vždy maximálně přehledné.

Ustanovení § 54 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu stanoví, že „je-li blíže než 50 m křižovatka s řízeným provozem, přechod pro chodce, místo pro přecházení vozovky, nadchod nebo podchod vyznačený dopravní značkou „Přechod pro chodce“, „Podchod nebo nadchod“, musí chodec přecházet jen na těchto místech“. Platí to i pro organizovanou skupinu dětí.

V tomto případě je přecházení organizované skupiny dětí zjednodušeno. Signál „Volno“ – zelený signál dává znamení pedagogovi k započetí přecházení. Pokud se v průběhu přecházení změní na světelném signalizačním zařízení barevný signál „Volno” (S 9b) na signál „Stůj” – červená barva (S 9a), v žádném případě se děti nesmí vracet a přecházení musí v klidu dokončit. Přes přechod neběží! Pedagogický doprovod nepoužívá zastavovací terč. Před započetím přecházení se pedagog správně rozhlédne (vlevo, vpravo a znovu vlevo). Poté pedagog vstupuje do komunikace jako první, vede skupinu dětí do silnice, zastaví se přibližně v polovině přechodu a sleduje, jak děti přecházejí

JAK ZAJISTIT BEZPEČNOST DĚTÍ V SILNIČNÍM PROVOZU

Vstup na přechod na signál „Volno“

Přecházení po přechodu po pravé straně

Dokončení přecházení s organizovanou skupinou dětí

a v okamžiku, kdy jej míjí poslední dvojice, připojuje se k ní a dokončí přecházení. Stojí bokem či zády k pravému jízdnímu pruhu, je otočený čelem k dětem, přes levé rameno sleduje provoz vozidel a také chování dětí, které již přešly na druhou stranu a čekají na chodníku. Snadnější situace je samozřejmě v případě, kdy skupinu dětí doprovází dvě dospělé osoby – jedna převede děti a druhá uzavře organizovanou skupinu dětí.

Krizovým okamžikem je, když směrem na přechod odbočují vozidla přijíždějící z jiného směru. Ale ani v tomto případě **NESMÍ** řidič chodce na přechodu pro chodce ohrozit.

CHŮZE PO POZEMNÍ KOMUNIKACI

V reálném silničním provozu se často vyskytnou situace, kdy se i organizovaná skupina dětí musí pohybovat po pozemní komunikaci. Pohyb organizované skupiny dětí po pozemní komunikaci je náročný především kvůli zajištění kázně dětí. Před výletem nebo akcí, kde se předpokládá pohyb po pozemní komunikaci, se doporučuje provést poučení dětí o zásadách bezpečnosti při chůzi a hlavně zdůraznit, jaká rizika plynou z případné nekázně dětí. Pro chůzi organizované skupiny dětí po pozemní komunikaci doporučujeme doprovod alespoň dvou pedagogických pracovníků. Jeden doprovod jde na začátku skupiny a druhý uzavírá skupinu.

Pro pohyb organizované skupiny dětí platí pravidla, která vyplývají ze zákona o silničním provozu. **Organizovaná skupina dětí** předškolního věku jde po **levé straně vozovky**. Jde při okraji vozovky tak, aby netvořila zbytečnou překážku pro vozidla, která jedou směrem proti skupině. Pokud je to jen trochu možné, doporučujeme se místům, kde je nutné jít po vozovce, se zcela vyhnout.

V zákoně o silničním provozu jsou vyjmenovány typy komunikací, po kterých se nikdy nesmí chodec pohybovat – dálnice a silnice pro motorová vozidla. Také se nedoporučuje chůze v místech, kde je vysoká frekvence vozidel, např. silnice I. třídy, ale i II. třídy.

V § 53 je definováno označení pro zvýšení bezpečnosti při chůzi s organizovanou skupinou dětí mimo obec za snížené viditelnosti po krajnici nebo po okraji vozovky

Pro organizovanou skupinu dětí platí povinnosti i práva, která plynou ze zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu. (viz. § 53, § 54, § 55 a § 56 a přiměřeně další ustanovení: § 5 odst. 1 písm. b), § 11 odst. 1, § 12 až 16, § 20 až 24, § 25 odst. 1 a 2, § 27, § 28 odst. 1, 2 a 5, § 29 a § 30, zákona o silničním provozu.

Ustanovení § 53 odst. 9 zákona o silničním provozu stanoví, že pohybuje-li se chodec mimo obec za snížené viditelnosti po krajnici nebo po okraji vozovky v místě, které není osvětleno veřejným osvětlením, je povinen mít na sobě prvky z retroreflexního materiálu umístěné tak, aby byly viditelné pro ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích. užít pouze při obcházení, vcházení a vycházení ze stezky pro chodce a cyklisty; přitom nesmí ohrozit cyklisty jedoucí v pruhu vyznačeném pro cyklisty.

(6) Pro organizovanou skupinu dětí, které dosud nepodléhají povinné školní docházce, platí ustanovení pro chodce.

9) Pohybuje-li se chodec mimo obec za snížené viditelnosti po krajnici nebo po okraji vozovky v místě, které není osvětleno veřejným osvětlením, je povinen mít na sobě prvky z retroreflexního materiálu umístěné tak, aby byly viditelné pro ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích.

CHŮZE PO POZEMNÍ KOMUNIKACI

CHŮZE PO STEZCE PRO CHODCE A CYKLISTY A STEZCE PRO CHODCE

v místě, které není osvětleno veřejným osvětlením, je chodec povinen mít na sobě prvky z retroreflexního materiálu umístěné tak, aby byly viditelné pro ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích[2].

Pokud organizovaná skupina dětí využívá pro chůzi stezku pro chodce a cyklisty, je nezbytné dodržovat ustanovení § 53 zákona o silničním provozu:

(4) Je–li zřízená stezka pro chodce a cyklisty označená dopravní značkou „Stezka pro chodce a cyklisty“, nesmí chodec ohrozit cyklistu jedoucího po stezce.

(5) Je–li zřízená stezka pro chodce a cyklisty označená dopravní značkou „Stezka pro chodce a cyklisty“, na které je oddělen pruh pro chodce a pruh pro cyklisty, je chodec povinen užít pouze pruh vyznačený pro chodce. Pruh vyznačený pro cyklisty může chodec užít pouze při obcházení, vcházení a vycházení ze stezky pro chodce a cyklisty; přitom nesmí ohrozit cyklisty jedoucí v pruhu vyznačeném pro cyklisty.

Navíc je chůze po stezce pro cyklisty a chodce společné nebo dělené bezpečnější než chůze po silnici.

Pro chůzi s organizovanou skupinou dětí je nejbezpečnější pohyb na stezce pro chodce, kde se chodí stejně jako po chodníku vpravo. Jiní účastníci provozu na pozemních komunikacích nesmí stezku využívat.

2 Snížená viditelnost není jen tma, ale také déšť, sněžení, mlha apod.

Stezka pro chodce a cyklisty společná – C 9a

Stezka pro chodce a cyklisty dělená – C 10a

CESTOVÁNÍ

PŘÍPRAVA PŘED CESTOU A ODCHOD ZE ŠKOLY

Je vhodné poučit děti o bezpečném chování v dopravním prostředku, kterým budou děti cestovat:

1. tramvaj
2. autobus
3. trolejbus
4. vlak

Pedagog provede před konáním akce zápis o „poučení“ do třídní knihy.

Pedagog si musí umět zorganizovat včasný a klidný odchod ze školy, měl by vždy počítat s časovou rezervou, vyhne se tak stresujícímu dobíhání dopravního prostředku na poslední chvíli.

JÍZDA MHD – TRAMVAJ, AUTOBUS, TROLEJBUS

Včasný příchod na zastávku umožní učiteli zopakovat zásady správného chování v dopravním prostředku, případně připomenout název zastávky, kde bude skupina vystupovat. Pedagogický doprovod má dostatek času děti seřadit, přepočítat a připravit na nástup do vozidla. Doporučujeme pro přehled dozoru nad dětmi (přiměřeně věku a zaplnění vozu MHD) vymezit prostor, kde se děti budou přepravovat. Např. první polovina přední části vozidla atd.

Každá dopravní společnost má svoje zásady pro přepravu osob ve skupině, proto je vhodné se před jízdou seznámit s přepravním řádem příslušného

Doporučuje se:

Zjistit si, zda v MHD v daném městě není přeprava pro děti do 6 let zdarma – platí pro přepravu dětí mladších 6 let, resp. dětí z mateřských škol a jiných zařízení určených pro děti do 6 let věku v doprovodu osoby starší 10 let (což pedagogický pracovník splňuje).

Před cestou je vhodné se seznámit s pokyny jednotlivých dopravců pro podmínky přepravy osob. Např. kolik doprovázejících osob je nezbytných pro přepravu skupiny dětí, např. nahlásit řidiči, kde bude skupina vystupovat apod.

U mnoha dopravních společností je stanoven i počet doprovázejících osob nad 18 let – 1 osoba na každých 10 dětí.

dopravního podniku. Některé dopravní podniky určují místo nástupu do vozidel MHD – autobusů pouze předními dveřmi a ostatní dveře slouží pouze k výstupu. Většina dopravních společností přepravuje děti předškolního věku zdarma. I s touto skutečností je zapotřebí se obeznámit a zjistit jaké jsou podmínky pro přepravu.

Před jízdou MHD pedagog dětem vysvětlí, jak a proč mají využít volná místa k sezení, případně proč je nutné se za jízdy dobře držet tyčí nebo madel. Dobré je zmínit i další pravidla pro bezpečnou jízdu prostředkem hromadné dopravy – pravidla pro bezpečný nástup a výstup, ohleduplnost ke starším a handicapovaným lidem.

NASTUPUJEME A JEDEME

Práva a povinnosti cestujících definuje přepravní řád.

Při příjezdu vozidla MHD do zastávky by měl dát doprovázející pedagogický doprovod pokyn rukou směrem k řidiči přijíždějícího vozidla, aby mu dal jasně najevo, že skupina dětí bude nastupovat. Obdobně jak je to u nástupu s kočárkem nebo osob cestujících na vozíku apod. Do vozidla MHD se nastupuje až poté, co cestující vystoupili. Pak mohou nastoupit děti. Jako první nastupují děti a jdou do prostoru vymezeného doprovodem. Pokud doprovází skupinu dětí dvě osoby pedagogického doprovodu, jako první nastupuje první pedagog a organizuje děti uvnitř dopravního prostředku. Poslední do prostředku hromadné

dopravy nastupuje (druhý) doprovázející pedagog a kontroluje počet dětí i to, zda nastoupili všichni. Po zajištění nástupu dětí do dopravního prostředku může doprovázející pedagog oznámit řidiči stanici, ve které bude skupina vystupovat, aby tak byl zajištěn dostatečný čas pro bezpečný výstup celé skupiny.

Přeprava dětí z mateřských škol by měla probíhat vždy vsedě a pedagogický doprovod by měl vymezit prostor pro přepravu. Během samotné jízdy pedagogický doprovod neustále sleduje chování celé skupiny dětí. Pokud je to možné, z hlediska bezpečnosti je výhodnější shromáždit celou skupinu pohromadě, nenechat ji rozptýlit volně po celém prostoru vagonu. Stanici/zastávku před plánovaným výstupem pedagog upozorní děti a sdělí jim, že na další zastávce budou vystupovat a také připomene předem smluvené pravidlo, jak se zachovat v případě, že by se některé dítě během přepravy ztratilo nebo nestihlo včas vystoupit se skupinou.

VYSTUPUJEME

Před zastávkou, kde budou děti vystupovat, dá pedagogický doprovod smluvený pokyn k přípravě na vystupování z vozidla hromadné dopravy. Po úplném zastavení vozidla v zastávce se děti řadí k vystupování. Vystupuje se po pravé straně dveří. Děti učíme chovat se ohleduplně zvláště k seniorům, osobám s omezenou schopností pohybu a orientace, matkám s dětmi atd.

Při vystupování je nutné zajistit bezpečnost dětí v místě, kam se vystupuje. Pokud je zastávka u chodníku, vystupují děti jako první a řadí se na vzdálenější část od kraje chodníku tak, aby skupina byla co nejdál od vozovky, resp. od vozidla.

Pedagogický doprovod kontroluje, zda všechny děti opustily prostor vozidla a vystoupily. Jako první nebo poslední vystupuje dozor. Ihned po vystoupení pedagogický doprovod zkontroluje počet dětí.

NÁSTUPNÍ A VÝSTUPNÍ OSTRŮVEK

Ostrůvek mezi tramvajovou nebo autobusovou dopravou a komunikací pro motorová vozidla je pro zajištění bezpečnosti dětí před nastoupením do vozidla MHD nebo po vystoupení z vozidla MHD velmi náročnou situací z hlediska organizace. Nástupní ostrůvky jsou na mnoha místech úzké a vytvořit dvojice je téměř nemožné s ohledem na ostatní cestující MHD. Do příjezdu vozidla MHD do stanice stojí děti na chodníku. Při příjezdu vozidla do zastávky děti přecházejí po přechodu pro chodce nebo přes silnici na nástupní ostrůvek a z ostrůvku nastupují do vozidla MHD. Je to bezpečnější než čekat na ostrůvku. Vozidla zastavuje pedagogický doprovod s použitím zastavovacího terče a dětem tak vytváří bezpečný prostor pro přemístění na ostrůvek.

Zajištění bezpečnosti dětí při vystoupení z vozidla MHD je prvořadým úkolem pedagogického dozoru. Pokud skupinu dětí doprovází dvě osoby, je postup

jasný: První jde pedagog a usměrňuje děti na ostrůvku, kde se musí chovat velmi ukázněně. Je zde nebezpečí úrazu, a to nejen pádu pod vozidlo MHD, ale i pád do silnice na druhé straně ostrůvku. Děti ihned po vystoupení z vozidla MHD vytvoří zástup podél okraje ostrůvku, který odděluje nástupní ostrůvek od silnice. Doprovod je přepočítává. Druhý pedagog vstupuje do silnice, za použití zastavovacího terče může zastavit dopravu tak jako při přecházení pozemní komunikace. Když vozidla stojí, děti mohou přejít na chodník. Na chodníku se hned řadí do dvojic.

NÁSTUP A VÝSTUP NA CHODNÍK

Obdobně jako se nastupuje nebo vystupuje na ostrůvek (z ostrůvku), tak si počíná pedagogický doprovod v místech, kde se nastupuje z chodníku. Situace je o něco méně náročná na organizaci skupiny: Odpadá přecházení přes pozemní komunikaci na ostrůvek. Před příjezdem vozidla hromadné dopravy se doporučuje skupinu dětí seřadit tak, aby děti při nastupování plynule přecházely z chodníku do vozidla MHD. V praxi to znamená vytvořit zástup, který bude nastupovat do vozidla v okamžiku, kdy vystupující cestující již vystoupili a nástupní dveře jsou volné. Doprovod nastupuje zase jako poslední a kontroluje, zda se některé z dětí neopozdilo na chodníku. Zvlášť je třeba být obezřetný na zastávkách s velkou frekvencí cestujících.

JÍZDA VLAKEM

CO JE NEZBYTNÉ UČINIT PŘED SAMOTNOU CESTOU

Každá dopravní společnost má svoje zásady, které je zapotřebí si před cestou ověřit a dodržet je. Např. ČD vyžadují nejméně 72 hodin před jízdou skupiny s počtem cestujících nad 5 osob vytvořit „Objednávku pro přepravu skupiny“ https://www.cd.cz/objednavka–cesty–skupiny/ nebo https://www.cd.cz/info/cim–se–ridime/–31168/, která zaručuje skupině osob, že bude mít ve vlaku zajištěná místa včetně místenek. Jinak se může stát, že bude přeprava skupiny odmítnuta.

Je třeba především poučit děti o bezpečnostních opatřeních, která je nutno dodržovat a opět zapsat „Poučení o bezpečnosti před cestou ve vlaku“ do třídní knihy.

Děti seznámíme s pravidly, jak se mají bezpečně chovat na nástupišti a jaká pravidla chování na něm musejí dodržovat. Je nezbytné dodržovat odstup od vyznačené žluté čáry, jinak hrozí pád do kolejiště s vážnými následky a zásah členů Policie ČR, Oddělení železniční policie. Organizovaná skupina se shromáždí na takovém místě, kde má pedagogický doprovod dobrý přehled a případně může zasáhnout při nevhodném a nebezpečném chování dětí. Pokud skupina cestuje vlakem ČD, je možné se předem seznámit s řazením vagónů.

Do vlaků, nebo vozů, které nejsou zařazeny v rezervačním systému, si mohou cestující v počtu 6 a více objednat u pokladní přepážky vyhrazení míst k sezení ve 2. vozové třídě, nejdříve 60 dní, nejpozději 7 pracovních dnů před plánovaným dnem odjezdu. ČD si vyhrazují právo objednávku míst odmítnout, pokud ji nelze z provozních důvodů zabezpečit.

Za zajištění objednaných míst zaplatí cestující poplatek za vyhrazení místa dle tarifu TR 10, počet vyhrazených míst se musí rovnat skutečnému počtu cestujících.

NÁSTUP DO VAGÓNU

Při příjezdu vlaku se skupina připravuje k nástupu do vagónu. Před nástupem do vlaku děti vytvoří zástup. Do většiny vlaků lze nastoupit pouze po jednom

Řazení vlaků ČD:

https://www.zelpage.cz/razeni/19/cr/R/

JÍZDA VLAKEM

PRAVIDLA CHOVÁNÍ BĚHEM JÍZDY

cestujícím. Přednost mají vystupující cestující před nastupujícími. Je zapotřebí zajistit, aby zástup dětí netvořil překážku vystupujícím cestujícím.

Nastupuje se pouze do vagónu, který určí pedagogický doprovod a který je v souladu s místenkou pro skupinu dětí. Zamezí se tak procházení vlaku a hledání místa pro skupinu. Na nástupišti je vždy přítomný personál vlaku. Vidí, jak rychle děti nastupují, a je v kontaktu s vlakvedoucím k pokynu k odjezdu. Nástup by měl probíhat rychle a organizovaně.

1. Jako první nastupuje první pedagog a usměrňuje děti na místo, které má skupina vyhrazeno. Doprovázející pedagogický doprovod uloží všem dětem zavazadla na bezpečné místo pro přepravu a přesvědčí se, že nehrozí nebezpečí jejich pádu během jízdy. Před výstupem skupiny dětí opět pomůže s jejich sundáním.

2. Pokud jsou všechny děti již ve vlaku, nastupuje jako poslední druhý z doprovodu.

3. Po nastoupení se zdržujeme pouze ve vyhrazeném prostoru, který je určen pro cestující skupinu dětí.

   Ve vlaku se děti přepravují pouze vsedě, a ne vestoje – doporučujeme si místa rezervovat předem. Doprovázející učitel dětem vysvětlí důvody zákazu přecházení do dalších vagónů. Při odchodu dítěte na WC je vhodné ho doprovodit, případně pomoci s ovládáním technického zabezpečení dveří. Učitel také vysvětlí správné

Na webu ČD je možno zjistit nejen příjezd vlaku na příslušný perón, ale také řazení vlaku, kam bude přistaven vagón, do kterého bude skupina nastupovat. Bude tím ušetřeno pobíhaní skupiny na nástupišti = zvýšení bezpečnosti.

Další výbornou pomůckou je aplikace, která ukazuje místo, na které nástupiště bude vlak přistaven: https://www.szdc.cz/cestujici/informacni-tabule

nebo

https://www.cd.cz/moje-cestovani/

Omezuje se tak doba, kterou skupina musí čekat na příjezd vlaku na nástupišti nebo v odjezdové hale. Eliminuje se také nebezpečí úrazu na perónu.

Do vlaků nebo vozů, které nejsou zařazeny v rezervačním systému, si mohou cestující v počtu 6 a více objednat u pokladní přepážky vyhrazení míst k sezení ve 2. vozové třídě, nejdříve 60 dní, nejpozději 7 pracovních dnů před plánovaným dnem odjezdu. ČD si vyhrazují právo objednávku míst odmítnout, pokud ji nelze z provozních důvodů zabezpečit. Za zajištění objednaných míst zaplatí cestující poplatek za vyhrazení místa dle tarifu TR 10, počet vyhrazených míst se musí rovnat skutečnému počtu cestujících.

VÝSTUP Z VAGÓNU

chování při stravování během jízdy ve vagónu a také nutnost nevyklánět se během jízdy z oken vlaku.

4. Před příjezdem do cílové stanice a vystoupením z vlaku dá pedagogický doprovod s dostatečným časovým předstihem informaci všem přepravovaným dětem o tom, že se bude vystupovat. Všichni si vezmou svoje zavazadlo a uklidí případné odpadky (sáčky od svačiny apod.). Doprovod dá pokyn, jak a kde se mají děti shromažďovat pro vystoupení. Pohledem zkontroluje stav čistoty v prostoru, ve kterém děti cestovaly, a také kontroluje, zda na místě nezůstalo zavazadlo některého z dětí.

5. O místě, kde skupina bude vystupovat z vlaku, doprovod zavčas podá informaci pracovníkovi ČD, resp. připomene, že skupina bude vystupovat.

6. Na výlety nebo jiné aktivity konané mimo školu je jako pedagogický doprovod určeno více pracovníků podle počtu dětí (nejméně však dva). Při vystoupení jako první opouští vůz doprovázející pedagogický pracovník, který hlídá bezpečnost dětí při výstupu z vagónu a ihned děti shromažďuje mimo dosah kolejí. Jako poslední z vozu vystupuje poslední doprovázející a dohlíží, zda vystoupily všechny děti. Pohledem orientačně kontroluje počet dětí. Po seskupení dětí do organizované skupiny doprovod děti spočítá.

JÍZDA VLAKEM

7. Při přípravě na vystoupení z vlaku je zapotřebí zohlednit frekventovaná nádraží s častým pohybem cestujících (Praha, Brno apod.) a říci dětem, jak se mají chovat v případě, že by se přimíchaly do davu cestujících a ztratily kontakt s kolektivem. Např.: „Pro případ, že se ztratíte, oslovte pracovníka drah“ (dětem ukázat, jak pracovník drah vypadá – stejnokroj).

8. V případě zapomenutého zavazadla oznámit tuto situaci v co nejkratším čase na telefonní číslo 840 112 113 – zákaznická linka, kde je možnost okamžitého řešení přímo ve vlaku, kde byl dotyčný předmět zapomenut.

PŘEPRAVA AUTOBUSEM

AUTOBUS DÁLKOVÉ PŘEPRAVY

Děti v mateřské škole často cestují na nejrůznější aktivity autobusem, který si škola objednává k přistavení přímo ke škole. Většinou se jedná o přepravu v rámci obce či města – na divadelní představení, plavání, sportovní událost atd.

Je nezbytné zvolit takový typ autobusu, aby byl počet míst k sezení shodný s počtem dětí, tzn. aby každé dítě mělo svoje vlastní místo k sezení. Převážené osoby (tj. děti předškolního věku) by neměly stát, přestože to přepravní řád připouští. Je nepřípustné převážet na místech pro sezení vyšší počet osob, než je počet míst k sezení. Za bezpečnost dětí vždy odpovídá škola (zřizovatel školy) a dopravce.

Pro dálkovou přepravu – na výlet, návštěvu dopravního hřiště, do školy v přírodě apod. se používá jen autobus určený pro dálkovou přepravu. Z důvodu zajištění maximální bezpečnosti dětí i doprovázejících učitelů doporučujeme vždy zvolit pouze autobus vybavený alespoň dvoubodovými bezpečnostními pásy.

Řidič autobusu odpovídá za řízení vozidla a bezpečnost přepravovaných osob, ale také pedagog se podílí na zajištění bezpečnosti dětí. Pro pedagogický doprovod to znamená, že je spoluodpovědný i za použití (zapnutí) bezpečnostních pásů, pokud je jimi vozidlo vybavené. Je zapotřebí pomoct dětem a zkontrolovat zapnutí bezpečnostních pásů (viz zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním,

Bezpečnost a ochrana zdraví ve školách a školských zařízeních

§ 29

(1) Školy a školská zařízení jsou při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb povinny přihlížet k základním fyziologickým potřebám dětí, žáků a studentů a vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku sociálně patologických jevů.

(2) Školy a školská zařízení zajišťují bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb a poskytují žákům a studentům nezbytné informace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví. Ministerstvo stanoví vyhláškou opatření k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů při vzdělávání ve školách a školských zařízeních a při činnostech s ním souvisejících.

3) Školy a školská zařízení jsou povinny vést evidenci úrazů dětí, žáků a studentů, k nimž došlo při činnostech uvedených v odstavci 2, vyhotovit a zaslat záznam o úrazu stanoveným orgánům a institucím. Ministerstvo stanoví vyhláškou způsob evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, vzor záznamu o úrazu a okruh orgánů a institucí, jimž se záznam o úrazu zasílá.

zákon č. 361/2000 Sb., o silničním provozu

§ 6

(1) Řidič motorového vozidla je kromě povinností uvedených v § 4 a 5 dále povinen

g) poučit osoby starší 3 let nebo osoby je doprovázející přepravované ve vozidle kategorie M2 a M33), které je vybaveno

PŘEPRAVA AUTOBUSEM

Ukázka nejběžnějšího piktogramu upozorňujícího na povinnost použít bezpečnostní pás

Piktogram upozorňující na povinnost používat zádržný bezpečnostní systém stanovený pro vozidla kategorií M2 a M3
Pro přepravované osoby jsou stejně závazné i piktogramy provedené v jiné grafické podobě, ze kterých smysluplně vyplývá povinnost „zapnout bezpečnostní pás" a které jsou umístěny na bočním zasklení autobusů, popřípadě světelný panel umístěný v přední části autobusu a viditelný ze všech sedadel.

středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů).

Pro přepravované osoby jsou závazné piktogramy provedené, ze kterých smysluplně vyplývá povinnost „zapnout si bezpečnostní pás" a které jsou umístěny např. na bočním zasklení autobusů, popřípadě na světelném panelu umístěném v přední části autobusu a viditelném ze všech sedadel. Dětem je zapotřebí vysvětlit, co piktogram znázorňuje a k čemu se vztahuje.

Ze zákona sice nevyplývá povinnost přepravovat děti pouze v autobusech, které jsou vybavené bezpečnostními pásy, ale pokud autobusy pásy mají, musí být děti – cestující připoutaní. Autobus bývá vybaven dvoubodovým pásem, s výjimkou předních sedadel a některých dalších míst k sezení, kde jsou nainstalovány tříbodové pásy. Pro přepravu musí mít každé dítě svoje vlastní místo pro možnost se připoutat bezpečnostním pásem. V žádném případě se do autobusu neinstalují dětské zádržné systémy přinesené rodiči. Dětská autosedačka není konstruována na připevnění dvoubodovým pásem a místa, kde jsou tříbodové, nejsou vhodné pro převážení dětí. Navíc na sedadlech autobusu není systém ISOFIX pro připevnění autosedačky.

Pro dálkovou dopravu je zcela nevhodný autobus městské hromadné dopravy, který neodpovídá

zádržným bezpečnostním systémem, o povinnosti použít zádržný bezpečnostní systém, pokud tato informace není zajištěna jiným způsobem.

§ 9

Povinnosti přepravované osoby

(1) Přepravovaná osoba je povinna

a) být za jízdy připoutána na sedadle bezpečnostním pásem, pokud jím je sedadlo povinně vybaveno podle zvláštního právního předpisu),

§ 48

Přeprava osob

(1) Řidič nesmí připustit, aby počet přepravovaných osob starších 12 let překročil počet povolených míst určených k přepravě osob (dále jen „povolené místo").

(2) V motorovém nebo jeho přípojném vozidle, které je určeno pro přepravu osob4) se smějí na povolených místech přepravovat osoby pouze do přípustné užitečné hmotnosti, počet osob starších 12 let však nesmí převyšovat počet povolených míst.

(4) Ve zvláštním motorovém vozidle nesmějí být přepravovány osoby mladší 15 let.

(5) V jiném přípojném vozidle, než které je určeno pro přepravu osob, je přeprava osob, s výjimkou případů podle § 51, zakázána.

(6) Ustanovení odstavců 1 a 2 neplatí pro přepravu zraněné a jinak na zdraví ohrožené osoby v homologovaném mobilním záchranném prostředku, určeném pro odsun zraněných a jinak na zdraví ohrožených z exponovaného terénu, přepravovaném v záchranném vozidle Horské služby a nezbytnou přepravu záchranářů. Ustanovení odstavce 5

PŘEPRAVA AUTOBUSEM

nejen konstrukčně, ale také není vybavený zádržným systémem. Pro delší jízdu doporučujeme využívat jen dálkové autobusy opatřené zádržným systémem, byť je cena jízdného o něco vyšší než u autobusů bez zádržného systému. Za typ autobusu pro vypravení dětí na výlet či jinou aktivitu je plně odpovědný vedoucí pracovník, který vysílá na akci zaměstnance – viz zákoník práce č. 262/2006 Sb., § 250, § 252 a § 255.

ZASTAVENÍ V TUNELU

Jednou z ne příliš pravděpodobných událostí je zastavení autobusu v tunelu. V ČR je v každém kraji minimálně jeden tunel, a to jak ve městech, tak i mimo města. Proto by měl každý pedagog, který se vydává na cestu s dětmi, vědět, jak se zachovat v případě, že dojde k poruše vozidla v tunelu a autobus musí zastavit. V autobusu stojícím v tunelu pro poruchu nebo nehodu nesmí zůstat žádná osoba.

K únikovým východům v tunelu vedou světelné šipky. Podle nich se bude orientovat i přemístění organizované skupiny dětí na bezpečné místo. Děti bezprostředně po zastavení autobusu vystoupí na krajnici, která není příliš široká a vyžaduje velkou opatrnost, aby nedošlo k druhotnému zranění např. následkem pádu do vozovky. Cestující ve vozidle zanechají veškeré svoje věci. Pro bezpečné vystoupení dětí je vyžadována asistence pedagogického doprovodu, který by měl mít na sobě oblečenou reflexní vestu. Jeden pedagogický

neplatí pro přípojné vozidlo Horské služby při přepravě zachraňované osoby.

zákon č. 361/2000 Sb., o silničním provozu

§ 5 odst. 1 písm. i)

stanoví, že řidič je kromě povinností uvedených v § 4 dále povinen zajistit bezpečnost přepravované osoby nebo zvířete a bezpečnou přepravu nákladu. Dále § 6 odst. 1 písm. g) zákona o silničním provozu stanoví, že řidič motorového vozidla je kromě povinností uvedených v § 4 a 5 dále povinen poučit osoby starší 3 let nebo osoby je doprovázející přepravované ve vozidle kategorie M2 a M3, které je vybaveno zádržným bezpečnostním systémem, o povinnosti použít zádržný bezpečnostní systém, pokud tato informace není zajištěna jiným způsobem.

Je jasně zřejmé, že odpovědnost není pouze na řidiči, ale také na doprovodu!

ust. § 10 odst. 5 k vyhlášce č. 294/2015 Sb., o silničním provozu a dále příloha č. O 6,

Bližší informace o přepravě autobusem jsou k dispozici na: www.ibesip.cz

č. 361/2000 Sb., o silničním provozu

§ 46

Zastavení vozidla v tunelu

(1) Dojde-li při jízdě vozidla v tunelu k poruše vozidla, pro kterou se toto vozidlo stalo nepojízdným, nebo dojde-li k dopravní nehodě, je řidič povinen neprodleně

a) vypnout motor, a je-li k vytápění vozidla použito nezávislého topení, vypnout i toto topení,

b) učinit vhodná opatření, aby nebyla ohrožena bezpečnost provozu na

PŘEPRAVA AUTOBUSEM

pracovník organizuje výstup z vozidla a druhý seskupuje cestující na krajnici podél autobusu. Jakmile všechny cestující děti vystoupí, odchází k nejbližšímu nouzovému východu. Na začátku skupiny a na jejím konci jde pedagogický doprovod. Skupina nejde ve dvojicích, ale za sebou. Směr chůze skupiny se orientuje podle světelných šipek a směřuje k nejbližšímu místu, kde jsou umístěny nouzové východy. Vše probíhá organizovaně, ale velmi rychle.

Organizovaná skupina nikdy nepřechází přes vozovku, i kdyby nouzový východ byl blíže na druhé straně než na straně, po které se skupina pohybuje. Hrozí nebezpečí sražení projíždějícím vozidlem. Nouzový východ lze otevřít a vejít do míst, která tvoří východ z tubusu tunelu, tzv. záchranná chodba (záchranná cesta). Bližší info viz: https://www.rsd.cz/wps/wcm/connect/7108ba41-2578-4fb7-ac8b-703a04775848/tunelem-CZ.%20pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=7108ba41-2578-%204fb7-ac8b-703a04775848

Je povinností všech, kteří se nacházejí v tunelu, uposlechnout instrukcí Policie ČR nebo dispečera tunelu, případně evakuačního tunelového rozhlasu. Místa, kde jsou dveře nouzových východů, jsou v protipožární zelené barvě.

pozemních komunikacích v tunelu; vyžadují-li to okolnosti, je oprávněn zastavovat jiná vozidla,

c) oznámit zastavení vozidla nebo stání vozidla policii nebo osobě vykonávající dohled nad provozem tunelu

2) V případech uvedených v odstavci 1 nesmí řidič ani přepravovaná osoba kouřit nebo zacházet s otevřeným ohněm.

(3) Přepravované osoby ve vozidle jsou v případech uvedených v odstavci 1 povinny vozidlo opustit a soustředit se do míst k tomu určených, popřípadě opustit tunel.

Dle ustanovení § 46 odst. 3 zákona o silničním provozu přepravované osoby ve vozidle jsou v případech uvedených v odstavci 1 povinny vozidlo opustit a soustředit se do míst k tomu určených, popřípadě opustit tunel.

PŘEPRAVA AUTOBUSEM

KRIZOVÁ SITUACE (POŽÁR V TUNELU, DOPRAVNÍ NEHODA)

Pokud v tunelu vznikl požár, je doporučeno stejné chování jako při poruše vozidla, tj. rychlý odchod k nejbližšímu nouzovému východu. Vše se odvíjí od okamžitého a správného rozhodnutí pedagogického doprovodu. Nesmí zpanikařit. Míra záchrany svěřených osob se odvíjí od času, kdy se začne skupina evakuovat.

Při jízdě autobusem se skupinou dětí může dojít i k nepředvídatelným událostem. Mezi ně patří dopravní nehoda, jejíž obecné podmínky jsou stanoveny v ustanovení § 47 zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu. Nehoda na dálnici a chování po nehodě má svoje přesně dané postupy, které je nezbytné dodržovat pro snížení následků dopravní nehody, a hlavně eliminaci následků na zdraví vznikem druhotné nehody nárazem do stojícího autobusu.

Pedagogičtí pracovníci jsou povinni se postarat o zajištění bezpečí dětí, které doprovázejí a za které nesou odpovědnost. V okamžiku, kdy autobus převážející skupinu dětí zastaví pro poruchu nebo nehodu na dálnici, je nezbytné postupovat velmi rychle, ale organizovaně, k ochraně zdraví a životů dětí. Především se jedná o okamžité a co nejrychlejší opuštění vozidla s tím, že zavazadla zůstanou v autobusu. Při vystupování z autobusu je na doprovázejícím pedagogickém dozoru, aby zajistil bezpečnost při vystupování – stojí u dveří, má

č. 361/2000 Sb., o silničním provozu

§ 47 (výňatek z § 47)

(3) Účastníci dopravní nehody jsou povinni a) učinit vhodná opatření, aby nebyla ohrožena bezpečnost provozu na pozemních komunikacích v místě dopravní nehody; vyžadují-li to okolnosti, jsou oprávněni zastavovat jiná vozidla,

b) oznámit, v případech stanovených tímto zákonem, nehodu policii; došlo-li k zranění, poskytnout podle svých schopností první pomoc a k zraněné osobě přivolat poskytovatele zdravotnické záchranné služby

Opustit autobus a vystoupit do bezpečí za středová svodidla je zcela nereálné – mezera mezi středovými svodidly nepojme všechny cestující z autobusu a vystoupení z vozidla do jízdního pruhu je velkým hazardem. Pokud by se cestující chtěli dostat na druhou stranu dálnice, je vysoké nebezpečí sražení projíždějícími vozidly.

oblečenou reflexní vestu a směřuje děti za svodidla s tím, že se všichni shromáždí co nejdále od svodidel pro případ, že by došlo k druhotnému nárazu do stojícího vozidla. U svodidel asistuje druhý doprovod a pomáhá dětem překonat svodidla a dostat se tak do bezpečného prostoru. Skupina se musí shromáždit ve vzdálenosti alespoň 50 metrů za svodidly, kde by měla být v relativním bezpečí. V případě opuštění autobusu by měl být alespoň pedagogický doprovod označen reflexní vestou. V žádném případě nesmí skupina dětí přebíhat přes dálnici či jinou pozemní komunikaci na druhou stranu.

Méně pravděpodobná situace je, že v levém jízdním pruhu na dálnici dojde k nehodě nebo poruše autobusu. V tomto případě cestující nesmí opustit vozidlo. Doprovod ihned kontaktuje Policii ČR – linka 112 a skupina vyčká ve vozidle na příjezd policejní hlídky. Zůstat v autobusu je v tomto případě bezpečnější.

HYGIENICKÁ PŘESTÁVKA

Při zastavení autobusu z důvodu hygienické přestávky, kvůli bezpečnostní přestávce řidiče autobusu (nařízení ES 561/2006) nebo ukončení cesty do určeného místa, je zapotřebí velké obezřetnosti. Malí cestující jsou v tento okamžik velmi nepozorní (těší se na další akce) a snadno může dojít ke zranění. Je nezbytností dětem vysvětlit, jak se musí chovat po opuštění autobusu:

Zůstat stát podél vozidla, nikam neodcházet a v případě hygienické přestávky vyčkat pokynů pedagogů, kam mohou odejít a kam nesmí pro vlastní bezpečnost vstoupit.

Pro výstup dětí je vhodné požádat řidiče o otevření pouze jedněch dveří k výstupu.

Pedagog stojí u dveří vozidla, počítá děti, které opouštějí vozidlo, a shromáždí je vedle vozidla. Pokud je jako dozor nad dětmi více pedagogických pracovníků nebo pracovníků odpovědných za výkon dozoru nad dětmi, rozdělí si činnost. Jeden vykonává dozor nad cestujícími, kteří zůstali ve vozidle, a další provádí dozor nad bezpečností dětí pohybujících se mimo vozidlo.

CÍLOVÁ STANICE – VÝSTUP Z VOZIDLA

Výstup z vozidla v cílové stanici je místem, kde je nezbytné vyvinout maximální obezřetnost. Děti mají tendenci zapomenout svoje osobní věci v autobusu. Proto je nezbytností upozornit všechny cestující, ať si vezmou vše, co si do autobusu přinesli. Před zastavením autobusu pedagog může od dětí vybrat veškeré odpadky, aby si byl jist, že autobus zanechají v čistém stavu. Jako první vystupuje opět pedagog a kontroluje počty vystupujících dětí. Druhý pedagog kontroluje čistotu ve vozidle a zda v přihrádkách nezůstaly osobní věci dětí. Mezitím řidič vozidla vykládá zavazadla k autobusu. Pedagog musí mnohdy pomoci se zavazadly všem dětem

a překontrolovat, zda je zavazadlo patřičného dítěte, případně o pomoc požádat rodiče nebo personál zařízení. V tento okamžik se předávají děti rodičům nebo odcházejí do ubytovacího zařízení, kam škola měla namířeno.

Příloha I

Použité zdroje

Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů.

Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/hledani?text=361%2F2000

Aktualizovaný text zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, s výkladem, platný od 1. října 2018.

Dostupné z: https://www.ibesip.cz/getattachment/Tematicke–stranky/Pravidla–silnicniho–provozu/361_01_10_2018.pdf

Vyhláška č. 294/2015 Sb., kterou se provádí zákon o provozu na pozemních komunikacích.

Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015–294

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

Dostupné z: https://www.msmt.cz/dokumenty/skolsky–zakon

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

Dostupné z: http://www.msmt.cz/dokumenty–3/novela–zakona–o–pedagogickych–pracovnicich

Bušta, P., J. Kněžínek. Zákon a silničním provozu, ve znění 42 novel s komentářem: Praha 2016. ISBN 978–80–906024–1–0.

Vyhláška č. 14/2005 Sb. ze dne 29. prosince 2004 o předškolním vzdělávání ve znění vyhlášky č. 43/2006 Sb., vyhlášky č. 214/2012 Sb. Vyhláška č. 197/2016 Sb., vyhláška č. 280/2016 Sb. a vyhláška č. 151/2018 Sb. a vyhláška č. 196/2019 Sb.

Dostupné z: http://www.msmt.cz/dokumenty–3/vyhlasky–ke–skolskemu–zakonu

Vyhláška č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů, Praha 2005

Dostupné z: http://www.msmt.cz/dokumenty–3/vyhlasky–ke–skolskemu–zakonu

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy

Dostupné z: http://www.msmt.cz/dokumenty/metodicky–pokyn–k–zajisteni–bezpecnosti–a–ochrany–zdravi–deti–zaku–a–studentu–ve–skolach–a–skolskych–zarizenich–zrizovanych–ministerstvem–skolstvi–mladeze–a–telovychovy

Zákoník práce č. 262/2006

ČÁST JEDENÁCTÁ – Náhrada majetkové a nemajetkové újmy

HLAVA I – PREVENCE

HLAVA II – POVINNOSTI ZAMĚSTNANCE K NÁHRADĚ ŠKODY

Vybrané § 248 – § 275, § 250, §252 a 255

Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006–262/zneni–20190701

Centrum dopravního výzkumu, v. v. i. (CDV)
Datum: listopad 2020
Autor: Mgr. Zuzana Strnadová
Foto: Sabina Jánošíková, CDV
Poděkování Mgr. Ivaně Bušinové a Ing. Aleně Vyskočilové, Ph.D. (CDV)
za spolupráci při tvorbě fotografií
a dětem z Mateřské školy Slunná, v Brně - Komárově
Distribuce: CDV
© Centrum dopravního výzkumu, v.v.i.

Centrum dopravního výzkumu, v. v. i.
Líšeňská 33a
636 00 Brno
www.cdv.cz